

Fyziologické hormonální reakce u novorozence

MUDr. Lenka Ratzenbeková, MUDr. Simona Kontuřová, MUDr. Petra Borůvková, MUDr. Jiří Havránek

Dětské a novorozenecké oddělení, Nemocnice Slaný

Klíčová slova: Halbanova reakce, galaktorea, fluor albus, novorozenecké akné.

Key words: neonatal mastauxe, galactorrhea, fluor albus, acne neonatorum.

V praxi, ať už na novorozeneckém oddělení nebo v ordinacích PLDD, se můžeme setkat s hormonálními reakcemi u novorozenců. Jedná se o jevy fyziologické, způsobené přechodem mateřských hormonů z matky na plod během těhotenství.

Jedním z těchto jevů je tzv. Halbanova reakce – zduření prsních žláz (Obr. 1 – reakce prsní žlázy, v okolí olupující se kůže). Fyziologická velikost mléčné žlázy u novorozence je 1 cm v průměru, vlivem estrogenů se může zvětšit až na 3–4 cm. Není vázána na pohlaví, může se vyskytnout jak u děvčátek, tak u chlapců a bývá pozorována jak bilaterálně, tak i unilaterálně. Také se můžeme setkat se slabou sekrecí mléka z mléčné žlázy, tzv. novorozeneckou galaktoreou, která se označuje také jako neonatální mléko nebo *witch's milk* (mléko čarodějnic). Název je odvozen z období kolem 17. století, kdy se tradovalo, že čarodějnice spícím novorozencům mléko odebíraly a používaly jej ve své magii. Zahraniční literatura uvádí, že se s neonatálním mlékem můžeme setkat u 5% donošených nebo hraničně donošených novorozenců. Halbanova reakce je jev přechodný, může přetrvávat i několik týdnů, zpravidla vymizí do 2 měsíců a nevyžaduje žádnou léčbu. Nedoporučují se masáže ani jiné pokusy o vyprázdnění žlázy, které by mohly vést k rozvoji mastitidy s lokálním zarudnutím a horečkou, v horším případě až k tvorbě abscesu.

Další hormonální reakcí je výtok z pochvy u děvčátek (Obr. 2). Ten může být hlenovitý –

Obr. 1. Halbanova reakce u novorozence

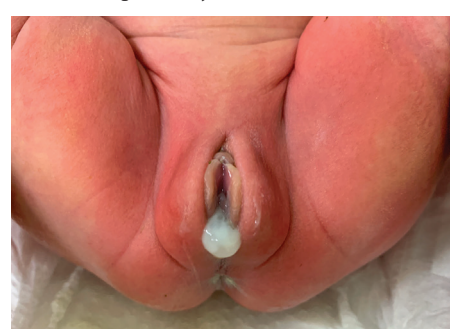
Obr. 3. Uráty na plence

fluor albus, ale i krvavý – tzv. pseudomenstruace. Výtok zpravidla mizí do několika dnů po narození. Matky často považují za krvácení přítomnost urátů na plence, které jsou zbarvené do oranžovočervena (Obr. 3). Jedná se však o soli kyseliny močové, jejichž vylučování je v řádech dnů po narození fyziologické.

V souvislosti s působením hormonů se u novorozenců můžeme setkat také s acne neonatorum (Obr. 4). Objevuje se asi u 20% fyziologických novorozenců – častěji u chlapců,

Obr. 2. Vaginální výtok novorozence

Obr. 4. Acne neonatorum (převzato z www.atlasdermatologico.com)

a to v prvních týdnech života. Vzniká vlivem jak mateřských, tak neonatálních androgenů, a také v důsledku zvýšené citlivosti androgenních receptorů mazových žláz. Pro acne neonatorum je typický nálezní malých červených papul a pustul objevujících se predominantně na čele a tvářích, může přecházet do křtice. Nemusí vést k výskytu těžkého akné vulgaris v pubertě. Léčba není nutná, spontánně vymizí s ústupem hormonů v prvních 3–4 měsících po narození – po období minipuberty.